

اخلاق حرفه‌ای با تاکید بر اخلاق اسلامی در مدرس و محیط های آموزشی

زهره جراره

کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی
jrarhzhrh@gmail.com

چکیده

اخلاق و رعایت اصول اخلاقی در هر محیطی بسیار حائز اهمیت می باشد. از آنجایی که ما به عنوان یک مسلمان باید تحت موازین دین مبین اسلام رفتار کنیم پس چه بهتر است که متناسب با آن اخلاق خود را مزین به اخلاق و آداب اسلامی کنیم. در مدرسه و هر محیط آموزشی دیگری فقط علم آموزشی مدنظر نمی باشد و آموزش اخلاق، ادب و احترام جزو اولویت های اصلی محسوب می شوند. به همین ترتیب در این تحقیق بر آن شدیم تا به بررسی اخلاق حرفه ای و اخلاق اسلامی در مدرسه و سایر محیط های آموزشی بپردازیم. روش تحقیق استفاده شده در این تحقیق از نوع کتابخانه ای می باشد که با بهره گیری از منابع و مرتبط استفاده شده است. در پایان پس از مطالعات انجام گرفته نتیجه گرفتیم که مدیران و معلمان غالباً گله مندند که با وجود اندرزهای اخلاقی که در کتب درسی گنجانده شده و سخنانی که در خلال برنامه صبحگاهی برای بچه ها ایراد می شود و با وجود اشعار و جملات جالبی که بر در و دیوار مدرسه وجود دارد، بازهم رفتارهایی مثل تقلب، دروغگویی، بی نظمی، خشونت و پرخاشگری اسباب زحمتشان است. واقعیت این است که بچه ها آن اندازه که تحت تاثیر رفتار و کردار بزرگترها قرار می گیرند به گفتار هرچند زیبا و اغواکننده آنها وقعی نمی نهند.

واژگان کلیدی: اخلاق، اخلاق حرفه ای، اخلاق اسلامی، مدرسه، آموزش.

۱- مقدمه

اخلاق از ریشه ی خلق به معنای باطن و صفاتی که به رفتار و حالات انسان تعلق می گیرد می باشد. در مواردی که انسان کارهای متناسب یا صفتی را بدون تفکر و تامل و به راحتی انجام دهد، گویا که آن صفت درروح او رسوخ کرده و به صورت پایدار درآمده است، آن صفت را برای او ملکه می نامند و در حالتی که چنین نباشد و شخص با تامل و تفکر زیاد خود را مجبور به کاری کند که با صفتی خاص متناسب است، آن صفت را برای او حال می نامند خلق در لغت به معنای همان صفت پایدار یا ملکه می باشد. اخلاق در لغت به معنای خلق یا خلق می باشد(نقیب زاده، ۱۳۷۵).

اخلاق در ایران باستان مجموعه آموزه هایی است که در دوزمینه پاسداشت زندگی و جدال با شر خلاصه می شود به تعبیری اخلاقیات با تعلیم دیانت، عدالت، شجاعت و اعتدال سامان یافته است اخلاق به عنوان مجموع های از اصول، اغلب به عنوان منشوری که برای راهنمایی و هدایت بکار می رود، تعریف شده است. سیر اخلاق حرف های در ایران باستان نشانگر آن است که شغل و حرفه برای هر کس ذات کاری او تلقی می شد و باید همچون قابلیت ذاتی و اکتسابی در راه مبارزه با اهریمن به کار می رفت از این روی حرفه، مفهومی اخلاقی و مقدس تلقی می شد(مرادی غیاث آبادی، ۱۳۸۳). کلمه حرفه از لحاظ فنی، سازمانی و روانشناختی، در اواخر قرون وسطی شکل گرفت، اگرچه ریشه های آن به روزگار باستان برمی گردد. در طول آن زمان در اروپا، روند رشد تقسیمات اجتماعی کار اتفاق افتاد و زندگی خصوصی از زندگی عمومی جدا شد و انواع متفاوت حرفه گرایبی شکل گرفت و در همان زمان، روش زندگی شهری از روش زندگی روستایی جدا شد و سبک زندگی شهری، یک با ردیگر، به عنوان مرکز توجه فعالیت های حرفه ای به شکل های مختلف، ایفای نقش نمود.

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اناره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مديريت آموزش و پرورش شهرستان ميناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

زیربنای همه ارزش‌ها در سازمان، ارزش‌های اخلاقی می‌باشد. این ارزش‌ها به استقرار و حفظ استانداردهایی کمک می‌کند که می‌تواند بر هدایت افراد به سوی اقداماتی که برای سازمان مطلوب هستند تاثیر بگذارد (Svensson et al, 2009). در عصر حاضر بدلیل زندگی پیچیده ماشینی و برقراری وسیع ارتباطات در محیط مجازی و عدم توجه به ابعاد معنوی و روحی انسان، بسیاری از اصول اخلاقی در میان افراد جامعه مورد توجه قرار نمی‌گیرد و عدم توجه به اصول اخلاقی باعث ایجاد فاصله بین انسان و صفات انسانی می‌شود. از این رو در مدیریت مورد نظر مکتب اسلام، توجه به صفات انسانی و اصول اخلاقی بسیار مورد تاکید قرار گرفته است. به طور ویژه، هنگامی که استانداردها یا ارزش‌های اخلاقی سازمان به طور گسترده‌ای میان اعضایش رایج شود و مدیریت بر منابع انسانی سازمان‌ها با رعایت اصول اخلاقی صورت پذیرد، موفقیت سازمانی افزایش خواهد یافت (فرهود، ۱۳۸۶).

در تعریف اخلاق حرفه‌ای آمده است:

- اخلاق حرفه‌ای رفتاری متداول در میان اهل یک حرفه است.
- اخلاق حرفه‌ای مدیریت رفتار و کردار آدمی هنگام انجام دادن کارهای حرفه‌ای است.
- اخلاق حرفه‌ای رشته‌ای از دانش اخلاق است که به مطالعه روابط شغلی می‌پردازد.

۱-۱- بیان مساله

یکی از مهمترین مواردی که در هر سازمان نقش و اهمیت ویژه‌ای دارد رعایت اصول و کبانی اخلاقی در جهت تسهیل در امور است. به گونه‌ای که از ایجاد هر گونه تنش و بی‌اخلاقی در سازمان مورد نظر جلوگیری به عمل آرد. در محیط آموزشی بالاخص آموزش و پرورش که هدف اصلی آن تربیت دانش‌آموزان می‌باشد اخلاق اهمیت دوچندانی می‌یابد. چرا که رعایت آن باعث الگو سازی برای دانش‌آموزان گشته و در جهت تربیت آنها موثر خواهد بود. اخلاق حرفه‌ای یکی از مسائل اساسی همه جوامع بشری است. در حال حاضر، متأسفانه در جامعه ما در محیط کار کمتر به اخلاق حرفه‌ای توجه می‌شود. در حالی که در غرب سکولار، در دانش‌های مربوط به مدیریت و سازمان، شاخه‌ای با عنوان اخلاق حرفه‌ای وجود دارد، ولی در جامعه دینی ما در مدیریت، به اخلاق توجه کافی نشده است. جامعه ما نیازمند آن است تا ویژگی‌های اخلاق حرفه‌ای مانند دلبستگی به کار، روحیه مشارکت و اعتماد، ایجاد تعامل با یکدیگر و... تعریف، و برای تحقق آن فرهنگ‌سازی شود. امروزه بسیاری از کشورها در جهان صنعتی به این بلوغ رسیده‌اند که بی‌اعتنایی به مسائل اخلاقی و فرار از مسئولیت‌ها و تعهدات اجتماعی، به از بین رفتن نگاه می‌انجامد. به همین دلیل، بسیاری از شرکت‌های موفق برای تدوین استراتژی اخلاقی احساس نیاز کرده، و به این باور رسیده‌اند که باید در سازمان یک فرهنگ مبتنی بر اخلاق رسوخ کند. یکی از عمده‌ترین دغدغه‌های مدیران کارآمد در سطوح مختلف، چگونگی ایجاد بسترهای مناسب برای عوامل انسانی شاغل در تمام حرفه‌هاست تا آنها با حس مسئولیت و تعهد کامل به مسائل جامعه و حرفه خود بپردازند و اصول اخلاقی حاکم بر شغل و حرفه خود را رعایت کنند. به همین علت در این مقاله به بررسی رعایت اخلاقی حرفه در محیط‌های آموزشی می‌پردازیم.

۲-۱- پیشینه تحقیق

صالحی در سال ۱۳۹۵ در تحقیقی تحت عنوان اخلاق حرفه‌ای در کلاس درس و محیط آموزشی به این نتیجه رسیدند که اخلاق حرفه‌ای مجموعه‌ای از بایدها و نبایدهایی است که سبب چگونه زیستن و چگونه رفتار کردن معلم را تعیین می‌کند. این بایدها و نبایدها در ایران هویتی اسلامی دارد. مقبولیت، موفقیت، مشروعیت و محبوبیت معلم در گرو رعایت اخلاق حرفه‌ای است، بی‌گمان با اخلاق حرفه‌ای است که معلم جایگاه حقیقی و منزلت واقعی خود را در کلاس و مدرسه در می‌یابد و زحماتش به ثمر می‌رسد. بر اساس مبانی اخلاق حرفه‌ای معلمی، یک استاد در دو بعد باید خود را ملزم به رعایت اصول اخلاقی بداند؛ اول،

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مدیریت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

به جهت جایگاه تاثیرگذاری که بر رفتار و افکار فراگیران دارد، باید خود را آراسته به فضایل اخلاقی نماید و بداند موثرترین روش در انتقال ارزش های اخلاقی مثبت، آشکار شدن آن ها در رفتار واقعی مدرس است. دوم، به جهت وظیفه ای که در قبال برآوردن نیازهای آموزشی دانشجویان دارد، باید با رعایت حداکثری اصول اخلاقی در انجام وظایف حرفه ای، مسوولیت های آموزشی خود را به بهترین نحو به انجام رساند(صالحی، ۱۳۹۵).

۲- یافته ها

درباره قلمرو اخلاق اظهار نظر های متفاوتی وجود دارد. بخشی از عملکردها و رفتارهای انسان ها که فاقد بار ارزشی هستند، خارج از حیطه اخلاق قرار می گیرند مانند طرز استفاده از خودکار برای نوشتن یا شیوه استفاده از کارت و چنگال برای صرف غذا. البته ممکن است هریک از این اقدامات با توجه آداب اجتماعی یا قومی مورد قضاوت قرار گیرند، گرچه جزء امور اخلاقی به شمار نمی آیند. تفاوت های محیطی، فرهنگی و اجتماعی موجب می شود نحوه رفتارها نیز به صورت های متفاوتی شکل گیرد و به ظاهر در قلمرو اخلاق هر منطقه وارد شود، اما آداب اجتماعی جزء قلمرو اخلاق نیستند، بلکه خارج از حوزه شمول آن هستند. از این رو موضوعات و اموری که خوب یا بد بودن آن ها یا ارزش یابی و قضاوت راجع به آن ها مورد توجه است و اقداماتی که باید یا نباید انجام شوند، در حیطه اخلاق قرار می گیرند(Kung, 2009).

فضیلت ها و رذیلت های اخلاق یکی از شاخه های فلسفه به شمار می آید که دارای جنبه های فردی و اجتماعی است و به هنجارهای رفتار بشر مربوط می شود. بنابراین هرگونه داوری یا ارزش گذاری درباره افعال انسانی که به صورت ارادی و اختیاری انجام شود، در علم اخلاق صورت می گیرد(قراملکی، ۱۳۸۵).

سازمان ها در امر آموزش اخلاق با موانع متعددی روبه رو هستند که شناخت و مهار و یا رفع آنها از شرایط یادگیری منجر به تحول است. این موانع را به دو دسته موانع برون سازمانی و درون سازمانی می توان تقسیم کرد. موانع برون سازمانی عبارتند از: آموزش های اجتماعی برون سازمانی که مانند زهر، فرهنگ سازمانی را می تواند مسموم کند افراد از خانه به محل کار، تنها جامه خود را عوض می کنند و نه خلقیات خود را. بنابراین، در ترویج اخلاق در سازمان با خلقیات از پیش شکل گرفته مواجه هستیم و آنها چون سدی در برابر تحول اخلاقی قرار می گیرند. به عنوان مثال: کم کاری، زیرآب زنی و حسادت سه رفتار غیراخلاقی اند که غالباً فرهنگ سازمانی بنگاه ها را تحت تاثیر خود قرار می دهند. آموزش اخلاق با یاد از چنان قوتی برخوردار باشد تا چنین سدی را از میان بردارد. موانع دیگر عبارتند از: جهل و ناآشنایی افراد نسبت به اخلاقیات شغلی بسترهای معیشتی و عدم امنیت افراد(نامنی شغلی، معیشتی و رفاهی کارکنان)، زمینه های سازمانی تصمیم های غیر اخلاقی مانند: تبعیض آمیز بودن تصمیم های مدیران یا ساختار و نظام مدیریتی آن و اضطراب یادگیری(Hartman & Desjardins, 2008).

از مهمترین مزایایی که به عنوان مقاصد مشترک سازمان ها و نظام های مختلف در خصوص بکارگیری ضوابط اخلاقی در مدیریت منابع انسانی، قابل ذکر است، به شرح زیر می باشد:

- تقویت روحیه همدلی و همکاری در بین کارکنان سازمان.
- افزایش رضایت شغلی و بهبود روحیه کارکنان
- کمک به تغییر و تحولات سازمانی
- کاهش حوادث و ضایعات کاری
- بهنگام سازی دانش نیروی انسانی در سازمان
- هماهنگ و همسو نمودن کارکنان با سازمان

نکته ی قابل توجه این است که بر حسب نوع فرهنگ سازمانی و شرایط زمانی و دیگر عوامل، میزان اهمیت هر کدام از این اهداف و اولویت هر یک متفاوت است(قلی پور، ۱۳۹۰).

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
معاونت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

الگوهای رفتاری در سطح نهادها و سازمانهای اجتماعی، وحدتبخش جامعه دینی است. تعریف کلی الگوهای اخلاقی و رفتار ارتباطی، مسئولیت پذیری در برابر حقوق افراد است. جامعه دینی از حیث تعامل سازمانها و نهادهای اجتماعی در آن و نیز از نظر رفتار ارتباطی افراد، متضمن مسائل فراوانی است. این مسائل از تعین دینی چنین جوامعی سر برمی آورند و با تعیین دینی نیز باید پاسخ یابند. اخلاق، ساماندهنده رفتار ارتباطی در مقیاس فرد، سازمان، جامعه و روابط جهانی است. رفتار ارتباطی درونشخصی و برون شخصی فرد در زندگی شخصی و زندگی شغلی، از طریق اخلاق سامان و انسجام می یابد. همچنین رفتار ارتباطی سازمان با محیط و نیز تعامل نهادهای اجتماعی با یکدیگر، در دو سطح ملی و جهانی، بر مبنای اخلاق قوام می یابد(عاملی، ۱۳۸۱).

همانطور که اشاره شد اخلاق حرفه ای به مسائل و رفتار اخلاقی یک نظام حرفه ای مانند حرفه ی پزشکی، وکالت، مهندسی و ... میپردازد و ناظر بر افعال ارادی افراد آن حرفه در حیطه ی فعالیت های حرفه ای خودشان است. آموزش عالی نیز نظامی حرفه ای است و مجموع های از رفتارهای انسانی شاغلان آن در شکل دهی فضای اخلاقی آن نقش دارد. اهداف اخلاقی، از جمله مهمترین اهداف تعلیم و تربیت به شمار می آیند. توجه به اهداف اخلاقی در تعلیم و تربیت، از مهمترین توصیه ها و دغدغه های جهانی است. سازمان ملل متحد در بند ۲ از ماده ۲۶ اطلاعیه جهانی حقوق بشر، مقرر داشته است که تعلیم و تربیت باید به توسعه شخصیت انسان و تقویت و احترام به حقوق بشر و آزادی های اساسی متوجه گردد و تفاهم و اغماض و مودت را بین کلیه ملل و دسته های نژادی و مذهبی به وجود آورد و موجب پیشرفت فعالیت های ملل متحد در راه حفظ صلح شود. اگر یکی از وظایف اساسی تعلیم و تربیت، پرورش اخلاقی متریبان و تحقق کمالات انسانی باشد، باید محتوایی متناسب با این غایت تهیه و عرضه شود(حاجی ده آبادی، ۱۳۷۹).

امروزه در اینباره که بخشی از آنچه به دانشآموز انتقال داده میشود، باید فضایل اخلاقی و مناسبات انسان دوستانه در ارتباطات گروهی و رعایت هنجارهای اخلاقی در استفاده صحیح از طبیعت باشد، بحثی نیست؛ اما باید توجه شود از ارائه مستقیم اخلاقیات پرهیز شود و کمتر اخلاقیات در قالب یک درس و یک کتاب آموزش داده شود؛ بلکه تلاش شود اخلاقیات به صورت غیرمستقیم و ضمن سایر دروس آموزش داده شود؛ چرا که در غیر این صورت، نه تنها درس اخلاق به لفاظی اخلاقی خواهد انجامید، بلکه آن هم به مانند سایر دروس، به صورت حفظی و یادآوری و تکرار بدون کمترین کاربرد عملی، تدریس خواهد شد(پورظهیر، ۱۳۷۹).

نظام اخلاق اسلامی به گونه ای است که با اخلاق حرفه ای در هم آمیخته و تفکیک ناپذیر است؛ زیرا در این نظام ملاک نهایی و نهایت سعادت بشری، الله است و انسان در مقام خلیفه و جانشین الهی در زمین، محور توجهات اخلاقی است؛ بدین معنا که خشنودی انسان و خدمت به او موجب رضایت و تقرب به خداوند می شود؛ از این رو، نظام اخلاق اسلامی با توجه به ملاک نهایی، در صدد است با ارائه دستورالعمل ها و آیین نامه های اخلاقی در سطح حرفه و زندگی اجتماعی و همچنین با در نظر گرفتن پیشرفت های مادی در جهت بهبود زندگی انسانها، زمینه سعادت و کمال حقیقی بشر را فراهم آورد(عاملی، ۱۳۸۱).

ملاحظات اخلاقی درباره روشها را می توان در حفظ حرمت و شخصیت انسانی، داشتن پیامدها و آثار نیک اخلاقی برای فرد و دیگران، تحقق غایات اخلاقی و کارآمدی آنها دانست(حاجی ده آبادی، ۱۳۷۹).

یکی از روش های بسیار مؤثر در ایجاد زمینه مناسب برای تربیت اخلاقی زمینه ساز ظهور، حاکم کردن فضای اخلاقی افراد در مدارس است. البته باید توجه داشت حاکمیت ارزش های اخلاقی به معنای حاکمیت از طریق اعمال فشار و زور نیست، بلکه بدین معناست که افراد از صمیم قلب برای آنها ارزش قائل شوند و آنها را بپذیرند و به آنها پایبند باشند. هنگامی که فضای اخلاقی مناسب به وجود آید، نسل جدیدی که در آن زیست میکنند، به صورت عملی با ارزش های اخلاقی آشنا شده و بر اساس سازوکار تقلید و همرنگی، آنها را در زندگی روزمره خود به کار می بندد(داوودی، ۱۳۸۹).

محبت و مهربانی معلم نسبت به دانش آموز، از جمله شیوه هایی است که میتواند ثمربخشی بیشتر جریان تربیتی را در پی داشته باشد. هنگامی که بین معلم و دانش آموز در مدارس رابطه ای عاطفی برقرار شود، آموزه های معلم، از سوی شاگرد بسیار بهتر پذیرفته می شوند؛ از سوی دیگر، احترام معلم به شاگردان باعث استحکام و استمرار این رابطه شده و به نافع بودن آن کمک می کند؛ در حالی که تحکم و زورمداری به بروز واکنش های منفی در شاگرد می انجامد و رابطه تربیتی را قطع می کند(عابدی،

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مدیریت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

(۱۳۸۵).

گام بعدی در تربیت اخلاقی زمینه ساز ظهور، زیباسازی اخلاقی است. زیباسازی اخلاقی بدین معناست که انسان پس از آنکه درون خود را از ناراستی‌ها و زشتی‌ها پاک کرد، شروع به آراستن وجود خود به انواع فضایل و نیکی‌ها کند. راه سبز انتظار، راهی زیباست که مبدأ و مقصدی زیبا دارد و انسان باید در وجود خود زیباسازی اخلاقی و رفتاری را نهادینه کند تا بتواند در ردیف منتظران دولت یار قرار گیرد (کیانی، ۱۳۸۸).

هرگاه دانش آموزی که به رفتارهای بد اخلاقی خو گرفته است، خود را به رفتارهای خوب اخلاقی وا دارد، به تدریج با آن خو گرفته و لذت آن را درمی یابد. در این هنگام است که خودبه خود و بدون نیاز به عامل بیرونی، رفتارهای اخلاقی را انجام داده و از رفتارهای ضد اخلاقی دوری می کند (داوودی، ۱۳۸۹).

پدر و مادر و پس از آن معلمان و مربیان، نخستین الگوهای دانش آموزان هستند. نکته تربیتی مهم این است که افراد دارای موقعیت مهم، موفقیت زیاد، دانش و تخصص بالا یا دارای تعالی معنوی، غالباً نظر دیگران را به خود جلب می کنند و برای آنان سرمشق می شوند. خوشبختانه در نظر دانش آموزان، غالباً معلمان و والدین دارای این ویژگی‌ها یا برخی از آنها هستند. اما به هر حال فقدان این برتری و برجستگی در ابعاد معنوی، علمی و اجتماعی، مربیان را به سمت دیگران می کشاند (دیلمی و آذربایجانی، ۱۳۸۳). ارزش‌های اخلاقی مانند مسئولیت پذیری، احترام به حقوق دیگران، همکاری، صداقت، شجاعت و مهارت‌های ارتباطی باید در مدرسه برنامه ریزی گردد و مانند سایر دروس به طور مستقیم در کلاس و مدرسه تدریس شود. این ارزشها و رفتارهای منطبق با آن در انسان ذاتی و خودانگیخته نیست، بلکه در طی رشد کودک و در اثر ارتباط با بزرگسالان باید آموخته و درونی گردد.

هرگاه دانش آموزی که به رفتارهای بد اخلاقی خو گرفته است، خود را به رفتارهای خوب اخلاقی وا دارد، به تدریج با آن خو گرفته و لذت آن را درمی یابد. در این هنگام است که خودبه خود و بدون نیاز به عامل بیرونی، رفتارهای اخلاقی را انجام داده و از رفتارهای ضد اخلاقی دوری می کند (داوودی، ۱۳۸۹).

در امر و نهی، جنبه اقناعی کم رنگ تر و جنبه فشار بیرونی برای واداشتن فرد به عمل بارزتر است. امر و ناهی درصددند با فشار از بیرون، فرد را به عمل وادار کنند؛ خواه وی از صمیم قلب مایل به آن کار باشد یا نباشد. امر به نیکی‌ها و نهی از بدی‌ها دو نقش عمده در تربیت اخلاقی دارند: درونی شدن ارزش‌های اخلاقی و حاکمیت بخشیدن به ارزش‌های اخلاقی اسلام در جامعه. در تربیت اخلاقی، هم باید از عوامل درونی که در فرد شور و شوق و انگیزه درونی و آگاهی ایجاد میکند، استفاده کرد و هم باید از عوامل بیرونی که از بیرون، فرد را به سوی رفتارهای اخلاقی سوق می دهند مدد گرفت. همچنین باید دانست که افراد انسانی در تأثیرپذیری از روش‌ها با یکدیگر تفاوت دارند؛ عده‌ای از روش‌های ترغیب و ترهیب و مانند آن و گروهی نیز از روش امر و نهی و مانند آن بیشتر تأثیر می پذیرند.

۳- بحث و نتیجه گیری

در این مقاله ابتدا به بررسی چيستی اخلاق حرفه‌ای، اخلاق در سازمان‌ها و در نهایت به بررسی اخلاق حرفه در مدرسه و محیط آموزشی پرداختیم. در نهایت اینکه مشخص شد که توجه به اهداف اخلاق حرفه‌ای در تعلیم و تربیت و نظام آموزشی، از مهمترین توصیه‌ها و دغدغه‌های آموزش و پرورش در جهان است. تربیت اخلاقی زمینه ساز به معنای پرورش ملکات فاضله انسانی و تقویت روحیه ایمانی و ارزشگرایی در شخص منتظر است. در واقع اگر آموزش اخلاقی با زیرساخت‌های فطری و قلبی آدمی سازگار نباشد، حاصلی جز ریا و نفاق ندارد و به آسانی، تربیت شکل ریایی به خود می گیرد و اخلاق به ضد اخلاق بدل می شود. به همین جهت است که مدیران و معلمان غالباً گله مندند که با وجود اندرزهای اخلاقی که در کتب درسی گنجانده شده و سخنانی که در خلال برنامه صبحگاهی برای بچه‌ها ایراد می شود و با وجود اشعار و جملات جالبی که بر در و دیوار مدرسه

وجود دارد، بازهم رفتارهایی مثل تقلب، دروغگویی، بی نظمی، خشونت و پرخاشگری اسباب زحمتشان است. واقعیت این است که بچه ها آن اندازه که تحت تاثیر رفتار و کردار بزرگترها قرار می گیرند به گفتار هرچند زیبا و اغواکننده آنها وقعی نمی نهند. به ویژه در روزگار امروز که به یمن گسترش اطلاعات در رسانه های گوناگون، سطح معلومات و دانش آنها در مسائل اخلاقی و اعتقادی بالا رفته است.

منابع

پورظهیر، علی نقی (۱۳۷۱). آموزش اخلاق در دبستان. مجموعه مقالات سمپوزیوم جایگاه تربیت در آموزش و پرورش دوره ابتدایی. تهران: تربیت.

حاجی ده آبادی، محمدعلی (۱۳۷۹). چشم اندازی به جایگاه و نقش اخلاق در آموزش و پرورش. تهران: نشر تربیت اسلامی.

داودی، محمد (۱۳۸۹). سیره تربیتی پیامبر و اهلبیت (تربیت اخلاقی). قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

دیلمی، احمد و آذربایجانی، مسعود (۱۳۸۳). اخلاق اسلامی. قم: نشر معارف.

صالحی، علی (۱۳۹۵). اخلاق حرفه ای در کلاس درس و محیط آموزشی. دومین همایش ملی آسیب شناسی تربیت اخلاقی در نظام آموزشی ایران.

عابدی، لطفعلی (۱۳۸۵). تربیتی از منظر نهج البلاغه. ماهنامه مصباح. شماره ۶۲.

عاملی، منیژه (۱۳۸۱). بررسی مبانی نظری اخلاق حرفه ای در اسلام. پایان نامه جهت اخذکارشناسی ارشد. تهران: موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران.

فرهود، داریوش (۱۳۸۶). سخنی پیرامون اخلاق. در مجموعه مقالات بزرگداشت استاد دکتر حسین حکمت. فرهنگستان علوم پزشکی ایران.

قراملکی، احدفرامرز (۱۳۸۵). سازمان های اخلاقی در کسب و کار. قم: مجنون.

قلی پور، آرین (۱۳۹۰). مدیریت منابع انسانی. چاپ اول. تهران: سمت.

کیانی، علی اصغر (۱۳۸۸). تربیت نسل منتظر. قم: انتشارات خاکرین.

مرادی غیاث آبادی، رضا (۱۳۸۳). منشور کوروش هخامنشی. چاپ چهارم. پژوهش های ایرانی.

نقیب زاده، میرعبدالحسین (۱۳۷۵). درآمدی به فلسفه. چاپ سوم. انتشارات طهوری.

Hartman, L. P. and Desjardins, J. (2008). Business Ethics: Decision-Making for Personal Integrity and Social Responsibility (McGraw-Hill/Irwin, New York, NY).

Kung, H. (2009). What does the Manifesto for a Global Economic Ethic Propose, (Commentary), 8 October, Global Ethic Foundation, Tubingen, Germany.

Svensson, G., Wood, G. Singh, J. and Callaghan, M. (2009). Implementation, Communication and Benefits Corporate Codes of Ethics: An International and Longitudinal Approach for Australia, Canada and Sweden, Business Ethics: A European Review 18, pp.389.